

Awanse naukowe

Prof. zw. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak

Przewodnicząca Rady Naukowej „Rocznika Andragogicznego”, profesor dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak otrzymała w Belwederze z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Bronisława Komorowskiego nominację profesorską 13 czerwca 2013 roku, z datą przyznania tytułu 26 lutego.

Profesor Eleonora Sapia-Drewniak od lat pracuje w Uniwersytecie Opolskim, aktualnie jest kierownikiem Katedry Edukacji Ustawicznej w Instytucie Nauk Pedagogicznych tego uniwersytetu, a także kieruje Studium Doktorskim na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym. Jej nominacja nie tylko stanowi zwieńczenie indywidualnych osiągnięć wyróżniającej się uczo-nej, ale także jest wyrazem uznania rozwoju opolskiego ośrodka pedagogicz-nego, w którym wyrastała jako asystentka i współpracowniczka profesorów Franciszka Marka i Zenona Jasińskiego.

Rozwój naukowy i kolejne etapy edukacji stanowią przykład własnej dbałości o wartościowe przygotowanie pracownika naukowego w tak złożonej i rozwiniętej nauce, jaką jest pedagogika. Kilka informacji o życiu i pracy Profesor Eleonory Sapii-Drewniak pozwoli ją bliżej poznać i lepiej rozumieć jej osiągnięcia oraz starania na rzecz własnego rozwoju.

Urodziła się 29 kwietnia 1950 roku pod znakiem byka, co dobrze wróży w realizacji planów własnego rozwoju i ich wartościowym osiągnięciu w uczciwej aktywności zawodowej i naukowej.

Od dzieciństwa związana jest ze Śląskiem, jego kulturą i historią, a zwłaszcza obyczajowością i edukacją. Urodziła się w Karchowicach koło Gliwic, a ukończyła ogólnokształcące liceum jedenastoletnie w Pyskowicach i wybrała się na studia do najlepszego wówczas ośrodka naukowego – Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie kształcili ją wybitni profesorowie krakowscy, znani jeszcze z okresu przedwojennego. Kraków był wówczas prawdziwym centrum pedagogiki i myśli edukacyjnej; była studentką profesorów Jana Hulewicza, Kamili Mrozowskiej, Jana Konopnickiego i Jana Zborowskiego.

Młoda Eleonora była pilnym słuchaczem wykładów tych wybitnych uczonych. Wybrała specjalizację andragogiczną i przygotowywała pracę magisterską pod kierunkiem profesora Tadeusza Gołaszewskiego na temat motywów uczenia się słuchaczy techników dla pracujących w Gliwicach. Studia ukończyła w 1972 roku i jako wyróżniająca się absolwentka została zatrudniona na Uniwersytecie Jagiellońskim w Studium Kulturalno-Oświatowym, które prowadził wówczas dr Tadeusz Aleksander. Rozpoczęła także przygotowania do doktoratu i uczestniczyła w seminariach prof. dr hab. Kamili Mrozowskiej, zdobywając tam właściwe ukierunkowanie historyka edukacji i myśli pedagogicznej oraz założenia nowoczesnej metodologii historii wychowania.

W roku 1974 przeniosiła się z mężem do Opola i podjęła pracę w ówczesnej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zakładzie Historii Wychowania pod kierownictwem profesora Franciszka Marka. Jednocześnie realizowała swoją rozprawę doktorską, której promotorem była profesor Kamila Mrozowska w Uniwersytecie Jagiellońskim i w 1981 roku obroniła doktorat na temat „Popularyzacji wiedzy przez profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce nowożytnej 1773–1914”. W Opolu realizowała dalsze swoje badania nad rozprawą habilitacyjną pt. „Polska oświata pozaszkolna w rejencji opolskiej 1922–1939”, którą obroniła w 1991 roku na kierunku historia ze specjalnością historia oświaty. Stopniowo przechodziła kolejne awanse naukowe i po czterdziestu latach pracy uzyskała tytuł profesora i objęła kie-

rownictwo Katedry Edukacji Ustawicznej w Instytucie Nauk Pedagogicznych. Rozwinęły się także nowe zakresy badań: obok historii wychowania zajęła się także współczesnymi problemami edukacji dorosłych i andragogiki, popularyzacją wiedzy, upowszechnianiem kultury, działalnością towarzystw społecznych i oświatowych, uniwersytetami ludowymi oraz biografistyką pedagogiczną. W ostatnich latach rozszerzyła swoje zainteresowania o gerontologię społeczną, pracę socjalną, pedagogikę penitencjarną. W tej ostatniej dziedzinie opublikowała kilka oryginalnych studiów; zwłaszcza po roku 2000 wydała obszerniejsze teksty o znaczeniu i funkcjach szkół przywieziennych oraz charakterystykę polskiego szkolnictwa przywieziennego wobec doświadczeń wybranych krajów europejskich.

Stopniowo gromadziła materiały z badań nad edukacją na terenie Śląska Opolskiego, zwłaszcza edukacją pozaszkolną i edukacją dorosłych z oryginalnymi studiami nad życiem i działalnością pedagogiczną Janiny Tumińskiej i Stefanii Mazurek. W dalszych badaniach i pracach autorskich planuje wydanie tekstów o nauczycielach polskich na Opolszczyźnie, a także o pracy oświatowej i nauczycielach oświaty dorosłych w tym regionie w latach 1945–1950.

Biograficzne i historyczne prace ujmuje szeroko, zgodnie z metodologiczną tradycją prac i badań Kamili Mrozowskiej, Jana Hulewicza i Franciszka Marka. Profesor Eleonora Sapia-Drewniak nie tylko kontynuuje te tradycje naukowe, ale konstruuje własną szkołę badawczą w dziedzinie historii edukacji i biografistyce pedagogicznej. Jej wpływ widoczny jest nie tylko w publikacjach autorskich, ale także w pracach zbiorowych przygotowanych pod redakcją oraz w pracach doktorskich i magisterskich.

Obszerna i żywa jest także współpraca naukowa profesor Eleonory Sapii-Drewniak: często uczestniczy w konferencjach, spotyka się z uczestnikami Letniej Szkoły Andragogicznej, opiekuje się z ramienia Uniwersytetu Opolskiego Opolskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, do *Słownika biograficznego polskiej historii wychowania* pod redakcją Andrzeja Meissnera i Władysławy Szulakiewicz opracowała biogramy śląskich pedagogów Józefa Mađeja i Teodora Musioła.

Profesor Eleonora Sapia-Drewniak jest także cenionym promotorem i recenzentem prac doktorskich oraz habilitacyjnych. Sama wypromowała już dziewięć doktorów i recenzowała prace w przewodach prowadzonych na Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Gdańskim, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytecie Wrocławskim. Dała się poznać jako wnikliwy, ale jednocześnie wyrozumiały recenzent.

Podstawowym miejscem pracy Profesor Eleonory Sapii-Drewniak jest Uniwersytet Opolski, ale pracowała także w Politechnice Opolskiej w Katedrze Nauk Humanistycznych i w Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej, w Katedrze Pedagogiki.

Jej bogaty dorobek autorski obejmuje wiele artykułów i studiów oraz samodzielne prace książkowe. Zapewniła redakcję naukową tekstom w pracach zbiorowych, ogłaszała indywidualne studia monograficzne. Do najcenniejszych publikacji należą poniżej wymienione.

- *Polska oświata pozaszkolna w rejencji opolskiej 1922–1939*, Opole 1990.
- *Wybrane problemy uczestnictwa i upowszechniania kultury na Opolszczyźnie*, Opole 2005.
- *Tradycje działalności kulturalno-oświatowej na Śląsku Opolskim*, Opole 2006.
- *Towarzystwa społeczne i ich działalność oświatowa. Konteksty historyczne i teraźniejszość*, Dąbrowa Górnicza 2009.
- *Uniwersytety ludowe i inne formy oświaty dorosłych*, Opole 2010.
- *Contribution of Educational Societies to the Development of the European Culture*, Opole 2008.
- *Stefania Mazurek – biografia pedagogiczna*, Opole 2011.
- *„Oświata Dorosłych” (1957–1990) jako źródło do dziejów edukacji dorosłych*, Opole 2014.

W ramach Biblioteki Edukacji Dorosłych zredagowała wraz z Agnieszką Stopińską-Pająk dwie prace zbiorowe: *Z tradycji polskiej teorii i praktyki andragogicznej*, Toruń 1997, *Instytucjonalne formy edukacji dorosłych w II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2001; a z Zenonem Jasińskim i Henrykiem Bednarczykiem, *Adults Education at the Beginning of the 21st Century. Theoretical and Practical Context*, Opole–Radom–Bonn 2002.

Liczne Jej wartościowe analizy zostały ogłoszone w czasopismach i pracach zbiorowych pod redakcją takich specjalistów jak: Irena Szybiak, Janina Kamińska, Adam Fijałkowski, Eugenia Anna Wesołowska, Władysława Szulakiewicz, Stefania Walasek, Elżbieta Dubas, Wiesław Jamrozek, Artur Fabiś i inni. Zwracają uwagę Jej publikacje w języku angielskim i żywa współpraca z ośrodkami naukowymi w Niemczech, Czechach i na Litwie w Wilnie, co przyczynia się do upowszechniania polskiej myśli pedagogicznej i historycznej za granicą.

Od 2008 roku, gdy powołano Radę Naukową „Rocznika Andragogicznego”, przewodniczy temu gremium, recenzuje teksty z kolejnych edycji i nadaje naszemu piśmie nowe i ważne wartości, co znalazło wyraz w przyznaniu „Rocznikowi Andragogicznemu” przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ośmiu punktów w ocenie parametrycznej.

Jako wieloletni prezes Akademickiego Towarzystwa Akademickiego i redaktor naczelny „Rocznika Andragogicznego” składam Pani Profesor serdeczne gratulacje z powodu zasłużonego cennego awansu i dziękuję za wieloletnią współpracę i życzliwość, jaką mnie i moje naukowe poczynania dażyła. Podzielam również słowa uznania jakie obecna Redaktor Naczelna dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec wyraziła w słowie wstępnym do bieżącego tomu „Rocznika Andragogicznego” – naszego wspólnego dzieła.

Józef Pólturzycki

Habilitacja dr Alicji Jurgiel-Aleksander

Dnia 3 kwietnia 2014 roku odbyło się posiedzenie Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego w celu sfinalizowania postępowania habilitacyjnego dr Alicji Jurgiel-Aleksander. Po bardzo pomyślnym dla zainteresowanej przebiegu kolokwium habilitacyjnego oraz wysłuchaniu przez zebranych wykładu habilitacyjnego Rada WNS UG jednogłośnie podjęła uchwałę o nadaniu habilitantce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie pedagogiki – specjalność: andragogika.

Dr hab. Alicja Jurgiel-Aleksander od początku swojej pracy naukowo-dydaktycznej związana jest z Instytutem Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego. W nim ukończyła magisterskie studia pedagogiczne, tu także uzyskała w czerwcu 2004 roku doktorat na podstawie rozprawy pt. „Współczesne orientacje obywatelskie nauczycieli edukacji dorosłych” (por. Maliszewski, 2004, s. 182–184). Pracowała kolejno na stanowiskach naukowo-dydaktycznych: asystenta (1997–2004), adiunkta (2004–IV 2014) i adiunkta habilitowanego (od 1 maja 2014 roku) – prowadząc zajęcia z andragogiki, andragogicznych aspektów pracy socjalnej i edukacyjnej, dydaktyki, metod badań społecznych (w szczególności badań biograficznych i fenomenograficznych), pedeutologii teorii kształcenia, a także seminaria dyplomowe. Pełniła również funkcję Wicedyrektora ds. Kształcenia w Instytucie Pedagogiki UG (w latach 2005–2008) oraz szereg funkcji na rzecz własnego środowiska akademickiego – m.in.: członka Rady Programowej ds. Wprowadzania Kształcenia Modułowego w Instytucie Pedagogiki UG (2004–2008), członka Uczelnianej Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersyte-